

**Gemeente
Amsterdam**

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

dr. R.H.A. Plasterk
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum 22 november 2016
Ons kenmerk 2016-90169
Behandeld door A. Spit, Wonen, 06 1328 0120, a.spit@amsterdam.nl
Kopie aan
Bijlage

Onderwerp Reactie gemeente Amsterdam op wetsvoorstel kostenverhaal huisvesting vergunninghouders.

Geachte minister Plasterk,

Het kabinet heeft op 13 oktober 2016 – zonder overleg met de VNG – het wetsvoorstel kostenverhaal huisvesting vergunninghouders op internet geplaatst voor een consultatieronde. Het College van burgemeester en wethouders van Amsterdam heeft kennisgenomen van het wetsvoorstel en heeft grote bezwaren tegen het voorstel in de huidige vorm. Deze bezwaren zetten wij in deze brief uiteen. De VNG heeft al aangekondigd te reageren. Het College van burgemeester en wethouders van Amsterdam ondersteunt deze reactie. Daarnaast zien we ons geroepen zelfstandig te reageren op uw wetsvoorstel, dit vanwege de grote impact van het voorstel.

Ons college is van mening dat een vorm van kostenverhaal gepast is indien een gemeente zich willens en wetens onttrekt aan de wettelijke taak om vergunninghouders te huisvesten en daarin geen stappen onderneemt. Een gemeente die geen verantwoordelijkheid neemt voor de grote gezamenlijke opgave om erkende vluchtelingen te huisvesten, mag de consequenties daarvan voelen.

Het huidige wetsvoorstel heeft echter een veel bredere strekking en kan ook gemeenten treffen die goed meewerken aan de gezamenlijke opgave. Bovendien vinden wij uw voorstel niet passend voor de samenwerking tussen gemeenten, provincies en Rijk. Deze samenwerking is hard nodig om het vluchtelingenvraagstuk in Nederland op te pakken. Onze bezwaren richten zich op volgende punten.

- Het huidige rijksbeleid bemoeilijkt het huisvesten van vergunninghouders

Met het wetsvoorstel spreekt het Rijk gemeenten financieel aan op het huisvesten van vergunninghouders. Het is echter het huidige beleid van dezelfde Rijksoverheid dat niet altijd stimulerend is, en soms zelfs belemmerend werkt voor de huisvesting vergunninghouders.

- Zo is de door het Rijk opgelegde verhuurderheffing een belemmering voor de investeringskracht van corporaties. De Amsterdamse corporaties betalen een steeds verder oplopend bedrag aan deze verhuurderheffing. Dit hangt samen met de oplopende WOZ-waarde in de stad. Het bedrag aan verhuurderheffing loopt in 2017 op tot € 170 miljoen en zal bij ongewijzigd beleid oplopen tot € 200 miljoen per jaar na 2017. Dit beperkt de ruimte van de woningcorporaties om te investeren in nieuwe sociale huurwoningen, transformatieprojecten of tijdelijke complexen, die mede bedoeld zijn voor de huisvesting van vergunninghouders.
- Daarnaast worden corporaties beperkt in investeringsmogelijkheden door de strengere normen vanuit het Waarborgfonds Sociale Woningbouw onder meer ten aanzien van de aflossing van leningen.
- Steeds meer bijzondere doelgroepen, bijvoorbeeld senioren, lichtverstandelijk beperkten en GGZ-cliënten moeten door landelijk beleid rond wonen en zorg langer in sociale huisvesting blijven wonen. Daardoor moeten gewone woningzoekenden en bijzondere groepen, zoals vergunninghouders, steeds harder met elkaar concurreren om de schaarse woningvoorraad.
- Het Rijk heeft de landelijke urgentie voor het huisvesten van vergunninghouders afgeschaft. De gemeenten moeten deze urgentie nu zelf regelen in de lokale verordeningen. Dit betekent extra werk en zorgt voor vertraging.
- De rijkssubsidie voor huisvesting statushouders is met zoveel restricties omgeven dat deze in de praktijk niet of nauwelijks toepasbaar is. Met name de regel dat vier vergunninghouders een woning moeten delen, is in tegenspraak met de noodzaak van snelle integratie en participatie. Het Rijk is ondanks veel kritiek op de regeling niet bereid tot enige aanpassing.
- Rijksvastgoed komt ondanks toezeggingen zeer traag ter beschikking. Pas na bijna een jaar van moeizaam overleg heeft de gemeente Amsterdam een opgave voor een huurprijs mogen ontvangen voor twee complexen en kan de volgende stap gezet worden om deze complexen daadwerkelijk te gaan verbouwen voor huisvesting van statushouders. Zo is kostbare tijd verloren gegaan voor de huisvesting van circa 120 statushouders.

- Het wetsvoorstel past niet in de samenwerking tussen gemeenten, provincies en Rijk

Met het bestuurs- en uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom hebben gemeenten en Rijk afgesproken schouder aan schouder de hoge asielinstroom op te vangen, vergunninghouders te huisvesten en te zorgen voor goede integratie van deze nieuwe bewoners. Veel gemeenten hebben zich ingezet om noodopvang te realiseren en veel gemeenten zijn bereid om AZC's te realiseren. Ook Amsterdam heeft zich hiervoor ingezet, middels het realiseren van één jaar noodopvang, een gerealiseerd AZC en twee AZC's in voorbereiding. In de huisvesting en

integratie van vergunninghouders hebben veel gemeenten grote inspanningen geleverd. Zo huisvest Amsterdam dit jaar vier keer zoveel vergunninghouders als twee jaar geleden.

Het huidige wetvoorstel past niet in deze goede samenwerking tussen bestuurslagen zoals die is opgebouwd in het afgelopen jaar. In plaats van te zoeken naar oplossingen worden slechts kosten van het Rijk afgewenteld op gemeenten.

- Amsterdam investeert uit eigen middelen al fors in huisvesting en integratie statushouders

Net als veel andere gemeenten investeert Amsterdam zelf fors in huisvesting en integratie van vergunninghouders. Amsterdam stelt €10 miljoen extra beschikbaar voor snelle en duurzame integratie en participatie. Onder andere worden in samenwerking met COA assessments afgenomen bij vergunninghouders terwijl zij nog in het AZC verblijven, zodat zij snel en adequaat kunnen worden begeleid richting scholing en werk.

Daarnaast investeert Amsterdam de komende jaren minimaal € 12 miljoen in de bouw van tijdelijke complexen en transformatie van panden om statushouders te huisvesten. Dit zal altijd in een vorm van gemengde huisvesting zijn, zodat de integratie maximaal bevorderd wordt. Een inmiddels veel aangehaald voorbeeld is het Startblok Riekerhaven, waar 560 Amsterdamse jongeren en statushouders samen wonen en een community vormen. Dergelijke projecten worden gerealiseerd zonder enige bijdrage vanuit het Rijk.

De financiële consequenties van het wetsvoorstel kostenverhaal kunnen voor gemeenten dermate groot zijn dat zij zullen moeten stoppen met extra investeringen in begeleiding, participatie en werk van vergunninghouders. Dat zou een enorme tegenslag zijn voor de versnelde integratie van vergunninghouders die door iedereen wordt beoogd.

- Wetsvoorstel interfereert met toezicht provincies

Het wetsvoorstel past niet binnen het stelsel van interbestuurlijk toezicht dat met de Wet revitalisering generiek toezicht is geïntroduceerd. In de eerste plaats omdat in de Wet revitalisering generiek toezicht het uitgangspunt is dat de provincie in principe de enige verticale toezichthouder op de gemeente is. Hierbij past niet dat het Rijk in het verlengde daarvan nog aanvullende toezichtinstrumenten introduceert, zoals met het wetsvoorstel kostenverhaal wel het geval is. In de tweede plaats volgt uit het stelsel van interbestuurlijk toezicht dat het in beginsel aan de provincie is om een afweging te maken of er sprake is van taakverwaarlozing en of er aanleiding is te interveniëren. Door de beperkte uitleg die in het wetsvoorstel aan de verschoonbare redenen wordt gegeven, wordt de afwegingsruimte voor de provincies echter aanzienlijk beperkt. Er is ten onrechte geen ruimte om bijvoorbeeld rekening te houden met de lokale krapte die er op de woningmarkt is en de inspanningen die de gemeente al heeft geleverd om de desalniettemin de benodigde huisvesting te realiseren.

- De terugwerkende kracht van wetsvoorstel is groot en niet onderbouwd

Tot slot heeft de gemeente Amsterdam bezwaar tegen de terugwerkende kracht die aan het wetsvoorstel wordt toegekend. In de eerste plaats omdat in de aanwijzingen voor de regelgeving staat dat terugwerkende kracht alleen aan de orde is als daar een bijzondere reden voor is. Die is in het wetsvoorstel echter niet genoemd. Dat de wet voorzienbaar is, is in elk geval geen bijzondere reden. Het had dan op de weg van het Rijk gelegen eerder voor wetgeving te zorgen. In de tweede plaats wordt de terugwerkende kracht ook zeer ruim uitgelegd. In de toelichting op het voorstel worden de kosten niet alleen berekend op basis van de achterstanden die sinds 1 juli 2016 zijn ontstaan, maar worden ook kosten verhaald voor achterstanden die op 1 juli 2016 al bestonden. De terugwerkende kracht van het wetsvoorstel reikt daarmee veel verder terug dan de datum van invoering. Hierdoor worden voor gemeenten negatieve consequenties geïntroduceerd die niet te voorzien waren op het moment dat de achterstanden zijn ontstaan.

Het College van burgemeester en wethouders van Amsterdam verzoekt het kabinet om het huidige wetsvoorstel kostenverhaal huisvesting vergunninghouders in te trekken en bestuurlijk overleg te voeren met de VNG. In gezamenlijkheid kan dan een regeling uitgedacht worden waarvan een positieve werking uitgaat voor de huisvesting van vergunninghouders, zonder dat de bestuurlijke verhoudingen en de goede samenwerking verstoord worden.

Voor Amsterdam heeft huisvesting en integratie van vergunninghouders een hoge prioriteit. We kunnen deze opgave alleen realiseren als we de goede samenwerking tussen gemeente, provincie en Rijk als uitgangspunt hanteren.

Met vriendelijke groet,

Het College van burgemeester en wethouders van Amsterdam,

mr. E.E. van der Laan
Burgemeester

mr. A.H.P. van Gils
gemeentesecretaris